

СТРУКТУРУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗНАТЬ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ПРОХОДЖЕННЯ ЛІТНЬОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

В статтє раскрываються цель, задачи, содержание летней педагогической практики студентов. Рассматривается структурирование педагогических знаний в процессе подготовки студентов к летней педагогической практике.

The object, tasks, content of student's summer pedagogical practice are exposed in the article. It was considered the structure of pedagogical knowledge at process of student's training for summer pedagogical practice.

Сьогодні пошук шляхів запровадження нової парадигми освіти і нових моделей її реалізації не зводиться до збільшення обсягів змісту навчальних дисциплін або подовження термінів навчання. Йдеться про досягнення принципово нових цілей освіти, які полягають у досягненні “нових, вищих рівнів освіченості кожної особистості та суспільства в цілому” [2]. Ця проблема торкається в першу чергу підготовки майбутніх фахівців,

формування у них спеціальних знань і умінь, що становлять основу їх професійної майстерності.

Однією з характерних властивостей знань є їх структурування. Дуже важливо, особливо для навчального матеріалу, встановити його структуру, оскільки засвоїти визначену порцію навчальних знань – означає встановити їх місце в структурі певного розділу навчального матеріалу.

Метою статті є обґрунтування мети, завдань, змісту літньої педагогічної практики та визначення структури педагогічних знань у процесі підготовки майбутніх педагогів до проходження літньої педагогічної практики в дитячих оздоровчих таборах.

У системі педагогічної практики важливе місце займає літня педагогічна практика студентів 3-х курсів у дитячих оздоровчих таборах.

Літня педагогічна практика має свою специфіку, що проявляється в цілях і задачах, у змісті, методах та організаційних формах роботи в дитячому оздоровчому таборі, у комплектуванні дитячих загонів, у плануванні виховної роботи загонових вожатих, у службі в справах неповнолітніх тощо.

В основу розробки технології виховного процесу в дитячому оздоровчому таборі доцільно покласти такі основні педагогічні ідеї:

1. Ідея про структурування педагогічної взаємодії і змісту соціального досвіду у виховному процесі.
2. Ідея про можливість формування необхідних професійних якостей майбутнього вихователя, моделювання системи циклів виховання, що репрезентують цілісний виховний процес.
3. Необхідного ефекту виховання в дитячому оздоровчому таборі можна досягти тільки у випадку реалізації системи суб'єкт (вожатий, вихователь) – колективний суб'єкт (загін) – суб'єктної (вихованець) педагогічної взаємодії, тобто засобом реалізації принципів педагогіки паралельної дії.
4. Основна мета виховання людини – допомогти їй оволодіти великим мистецтвом любити світ людей. Виховний процес в оздоровчому таборі повинен бути таким, щоб кожен школяр міг своєю радістю відкриття світу поділитися з іншими.
5. Розвиток пізнавальних інтересів школярів засобами народознавчого матеріалу.

Метою літньої педагогічної практики є розширення професійно-педагогічних знань і досвіду самостійної організації життя та діяльності дитячого колективу, озброєння майбутніх учителів методикою виховної роботи зі школярами різного віку в період літніх канікул.

Літня педагогічна практика вирішує важливі завдання професійного становлення студентської молоді:

1. Формування у студентів педагогічних умінь: організаторських, комунікативних, конструктивних, прикладних, гностичних.
2. Оволодіння методикою підготовки, організації та проведення різних форм роботи з дітьми оздоровчого табору (загонного збору, вогнища, лінійки, походу, екскурсії, гри, конкурсу, огляду, занять клубів, гуртків й т. ін.).
3. Формування професійно-педагогічної спрямованості майбутнього вчителя (вихователя) і перевірки психологічної та педагогічної готовності до педагогічної діяльності.
4. Формування умінь з педагогічної техніки.
5. Формування навичок роботи по зміцненню здоров'я дітей і прищепленню їм відповідних гігієнічних норм.

Реалізація перелічених завдань сприяє формуванню психолого-педагогічного мислення студентів, осмисленню свого місця і функцій у виховному процесі, виробленню самостійного педагогічного підходу до сучасних школярів.

У період літньої практики студенти знайомляться з умовами роботи, правилами внутрішнього розпорядку, традиціями, попереднім досвідом дитячого оздоровчого табору; здійснюють психолого-педагогічне вивчення дітей свого загону, планування виховної роботи (перспективний план, щоденний план роботи); добирають оптимальну методику організації проведення різних форм та методів виховної роботи зі школярами з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей.

Використовуються традиційні і нетрадиційні форми виховної роботи: ігри, етичні бесіди, бесіди “за круглим столом”, вікторини, гуртки, спортивні змагання, творчі конкурси, читацькі конференції, диспути, дискусії, пізнавальні вечори, українські вечорниці, туристські походи, краєзнавчі екскурсії тощо.

Під час літньої педагогічної практики студенти проводять виховну роботу з дітьми за такими основними напрямками:

- моральне виховання дітей та підлітків, що має за мету утвердження принципів загальнолюдської моралі: правди, справедливості, патріотизму, доброти, працелюбності, інших добродійностей;
- виховання поваги до української славної минувшини, до Конституції, законів України, національної символіки, глибокого усвідомлення взаємозв'язку між діями свободи, правами людини та її громадянською відповідальністю (зустрічі з учасниками Великої Вітчизняної війни, екскурсії, походи по місцях бойової слави; туристсько-пошукова робота, військово-спортивні ігри, фестивалі дружби з дітьми різних національностей і народів);
- трудове й економічне виховання дітей оздоровчого табору та їх професійна орієнтація, спрямовані на вироблення відповідних навичок та умінь, професійної майстерності, готовності до життєдіяльності в умовах ринкових відносин (самообслуговування, бесіди про працю та її соціально-економічну ефективність, про представників різних сучасних професій, про економічні основи організації літнього відпочинку дітей, трудові десанти та ін.);
- формування екологічної культури, гармонійних відносин людини і природи (бесіди про охорону природи та раціональне використання її багатств, екскурсії в природу, розбивка квітника, організація дня птахів та ін.; активізації екологічного виховання, підвищенню його ефективності сприятиме тісний зв'язок з традиційним народним вихованням любові до природи, спираючись на педагогіку народного календаря);
- естетичне виховання (бесіди про мистецтво, вечори казок і поезії, фестивалі пісень, конкурси юних художників, огляди художньої самодіяльності та ін.). Формуючи у дітей народні естетичні погляди, смаки, які ґрунтуються на народній естетиці, національне виховання передбачає формування навичок гарної поведінки, доброзичливого ставлення до людей, вироблення умінь власноручно приумножувати культурно-мистецькі надбання народу;
- розумове виховання, яке передбачає розширення кругозору, світогляду школярів (вікторини, олімпіади, конкурси, гурткова робота);

- фізичне і гігієнічне виховання, виховання здорового способу життя (контроль за дотриманням режиму і розпорядку дня, виконання санітарно-гігієнічних правил, рухливі і спортивні ігри, спортивні змагання і свята та ін.);
- розвиток індивідуальних здібностей і таланту дітей, забезпечення умов їх самореалізації є пріоритетним напрямом виховної роботи в літньому оздоровчому таборі. Для цього необхідно подбати про задоволення різнобічних потреб школярів у сфері науково-технічної, художньої, декоративно-прикладної творчості, еколого-натуралістичній, туристсько-краєзнавчій, фізкультурно-спортивній діяльності.

Під час літньої педагогічної практики в дитячих оздоровчих таборах студенти ознайомлюються з методикою підготовки і проведення лінійок, загонних зборів, оглядів загонної пісні, вогнищ, свят та ін. і забезпечують єдність колективних, групових та індивідуальних форм роботи (вибори і навчання активу, постановка колективних перспектив і залучення школярів до КТС, організація об'єднань дітей за інтересами, розвиток індивідуальних інтересів і творчих здібностей школярів, створення умов для розвитку самодіяльності дітей).

Студенти-практиканти беруть участь у виробничих нарадах, педагогічних радах, вивчають і аналізують досвід роботи кращих вожатих, вихователів, методистів дитячого оздоровчого табору, ведуть педагогічний щоденник.

Система підготовки до педагогічної практики в дитячому оздоровчому таборі включає вивчення психолого-педагогічних дисциплін, проводяться семінари з методики виховної роботи за спеціальною тематикою, тижневий інструктивно-тренувальний збір (за наявності навчальної бази і відповідного фінансування).

Отже, педагогічні знання, які визначають готовність студентів до проходження літньої педагогічної практики в дитячих оздоровчих таборах, можуть бути структуровані в окремі теми семінарських занять з курсу “Методика виховної роботи” [1].

Тема 1. Методика організації роботи загону в дитячому оздоровчому таборі

1. Задачі та зміст роботи загону в таборі.
2. Планування виховної роботи в загоні. Плани роботи загону на день, на тиждень, на зміну.

3. Організація самоуправління в загоні.

4. Формування дитячого колективу в умовах загону.

Тема 2. Методика організації і проведення різних форм і методів виховної роботи з дітьми в оздоровчому таборі з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей

1. Методика організації самообслуговування дітей в оздоровчому таборі.

2. Методика проведення лінійки, вогнищ, мітингів.

3. Методика проведення екологічних акцій, спрямованих на охорону природи в таборі та за його межами.

4. Оздоровча робота з дітьми в таборі та за його межами.

Режим дня. Заходи, спрямовані на охорону життя та здоров'я дітей.

Тема 3. Виховна роль національних традицій, ритуалів, символів при організації та проведенні різних форм роботи з дітьми в оздоровчому таборі

1. Основні символи, що використовуються в дитячих оздоровчих таборах, та їх функціональне призначення.

2. Основні ритуали, характерні для дитячого оздоровчого табору.

Таким чином, впровадження у практику вищої школи окреслених семінарських занять у даному структуруванні педагогічних знань визначає їх ефективність у процесі підготовки майбутніх педагогів до проходження літньої педагогічної практики в дитячих оздоровчих таборах.

Література

1. Програма з літньої педагогічної практики студентів у дитячих оздоровчих таборах / Укладачі: Н.В.Долгая, З.В.Друзь. – Кривий Ріг: КДПУ, 2004. – 20 с.
2. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2005. – 239 с.